

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Kerkstraat 5

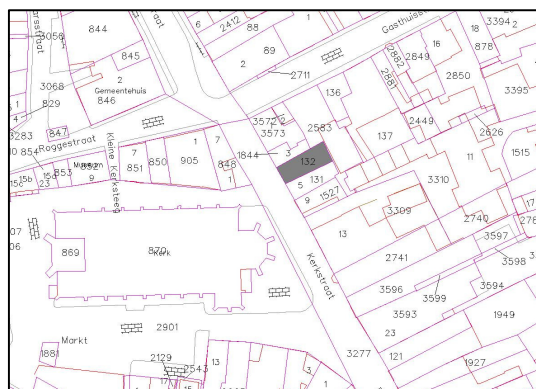
Monumentnummer : GM075

Straat : Kerkstraat
Huisnummer : 5
Toevoeging : 5a
Postcode : 6981 CK

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 132

Naam object : ---
Bouwjaar : 17^e eeuw, ca. 1870
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis/winkel
Huidige functie : woonhuis/winkel

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 30-11-2012
Datum aanwijzing : 17-06-2014

Situering

Pand gelegen aan de Kerkstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel aan de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand op rechthoekige plattegrond met een enkellaags achterhuis onder zadeldak. Het pand is deels onderkelderd, heeft een begane grond, een verdieping, een zolder en een vliering onder een zadeldak. Slechts het voorste deel van het huis is onderkelderd.

Historie

De Kerkstraat maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De straat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofdas van de historische stad.

Beknorte bouwgeschiedenis

Afgaande op de aanwezige kelder met graatgewelven en centrale kolom en de eiken gebinten van de kapconstructie met gesneden telmerken, gecombineerd met de eiken daksporen met gesneden telmerken zal het huis uiterlijk in de zeventiende eeuw tot stand zijn gekomen. Foto's in het bouwdoosje uit 2004 tonen bovendien eiken moerbalken met kinderbinten (mogelijk de verdiepingsbalklaag), een constructiewijze die in de zeventiende eeuw niet meer wordt toegepast en kan duiden op een bouwkundige kern uit de 15^e of 16^e eeuw. Het huis is in 1883 verbouwd waarbij de gevel werd vernieuwd. In 1918 werd het huis intern aangepast. In 2004 is het huis ingrijpend verbouwd, waarbij de gehele ruimtelijke indeling en afwerking op de eerste verdieping werd vervangen.

Exterieur

Het huis heeft een gemetselde, bakstenen voorgevel boven een recente, witgepleisterde winkelpui. De gevel is recent voorzien van nieuwe knipvoegen. De dakvlakken zijn belegd met rode opnieuw verbeterde Hollandse dakpannen.

De winkelpui bestaat uit een entree links naar de bovenwoning en een eenvoudig vormgegeven etalage met winkelentree. De penanten aan weerszijden van de pui en de woningentree staan op natuurstenen neuten. De pui wordt aan de bovenzijde afgesloten door een gevelbrede band.

Op de eerste verdieping drie schuifvensters met wisseldorpel en glas-in-lood in de bovenramen. De vensters hebben afgeschuinde bovenhoeken zijn omlijst met witgepleisterde, geprofileerde architraaflijsten. Boven het middelste venster is op zolderniveau een zelfde venster met vlak glas aanwezig. Het kozijn is voorzien van paumelles voor (niet meer aanwezige) luiken. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel bestaande uit een architraaf, fries en een geprofileerde kroonlijst.

De gewolfde achtergevel is alleen op de eerste verdieping vrij en geheel witgepleisterd. Het is voorzien van een recent vervangen venster en wordt aan de bovenzijde afgesloten met een zinken mastgoot. De rechter zijgevel van het achterhuis is op het niveau van de eerste verdieping recent vrijwel geheel verwijderd ten behoeve van een loggia en dakterras boven de dichtgezette binnenplaats van de winkel. De achtergevel van het achterhuis is een bakstenen, in kruisverband gemetselde topgevel voorzien van enkele muurankers en wordt aan de bovenzijde met een windveer afgesloten. Doordat het achterhuis links een meter voorbij de achtergevel van het hoofdhuis steekt, kon door een raam ter plaatse de linker zijgevel bekeken worden. Deze is gemetseld van kloostermoppen in onregelmatig verband met op de begane grond kleine vensteropeningen aan een smalle, ontoegankelijke steeg.

Interieur

Kelder: De kelder wordt bereikt door middel van een gemetselde bakstenen trap onder de trap naar de bovenwoning. Het is een overwelfde ruimte met een min of meer vierkante plattegrond. De ruimte heeft vier kruisgewelven, van elkaar gescheiden door middel van gemetselde gordelbogen die in het midden van de kelder bij elkaar komen en ontlast worden door een met bakstenen vierkant gemetselde, op de hoeken afgeschuinde kolom. De kelder heeft een betonnen vloer. Aan de straatzijde is een tweede bakstenen trap dichtgezet.

Begane grond: De winkelinrichting op de begane grond is recent vrijwel geheel vernieuwd. De constructie is nergens in het zicht. De achtergevel van het hoofdhuis is doorgebroken naar de overdekte, voormalige binnenplaats achter het huis. Links achter is de rechter zijgevel van het achterhuis eveneens doorgebroken. Een aantal penanten vangen de gevels op. In het achterhuis is tegen de achtergevel een historische schouw aanwezig en een paneeldeur met kast. Links een recent vernieuwde keuken. De indeling bestaat verder uit een gang links in de plattegrond, bereikbaar via een separate voordeur met een recent vernieuwde trap naar de bovenwoning en de toegang tot de kelder.

Eerste verdieping: De indeling en afwerking van de eerste verdieping is enkele jaren geleden geheel vernieuwd. Het is een als loft vormgegeven, ongedeelde ruimte met woongedeelte aan de straatzijde en een open keuken aan de achterzijde. Halverwege is het stijgpunt aanwezig. Linksvoor is in het muurwerk een met een segmentboog afgesloten nis aanwezig. De enkelvoudige, eiken zolderbalklaag is enkele jaren geleden geheel vervangen en is vrij in het zicht. Een doorgang linksachter voert naar het achterhuis waar een toiletgroep is gesitueerd. Een recent geplaatste houten pui gevuld met grote ruiten en een deur naar buiten scheidt een loggia af van dit bouwdeel.

Zolder: een recente, open spiltrap voert naar de zolder. De kapconstructie is hier deels in het zicht en bestaat uit een eiken sporenkap, die wordt opgevangen door een drietal eiken dekbalkgebinten. De gebinten zijn van voor naar achteren oplopend genummerd met gesneden telmerken. Van de gebinten missen enkele korbeels en diverse windschoren. De indeling en afwerking op zolder is enkele jaren geleden nieuw tot stand gekomen, waarbij aan de straatzijde een vide is gerealiseerd. Hier voert een vaste steektrap naar de vliering. Linksachter geeft een recent geplaatste deur toegang tot de zolder van het achterhuis. De doorgang voert door de oudere borstwering en muurplaat van de zolder van het hoofdhuis hetgeen duidelijk maakt dat het achterhuis in een later stadium aan het huis is toegevoegd. De als sporenkap uitgevoerde constructie is vrij in het zicht en bestaat uit rechthoekige, machinaal gezaagde vuren sporen met gespijkerde haanhouten. Tegen de achtergevel is het rookkanaal van de schouw op de begane grond aanwezig.

Vliering hoofdhuis: is een ongedeelde ruimte waar de sporenkap volledig in het zicht is. De eiken sporen zijn in de nok halfhouts verbonden en met een houten toognagel gezekerd. Eiken haanhouten zijn eveneens halfhouts met de daksporen verbonden en met een toognagel en dubbele spijkers vastgezet. De sporen zijn in twee partijen met gesneden telmerken oplopend genummerd. De voorste partij is vanaf de straat van I t/m VII genummerd, haanhouten zijn aan de straatzijde bevestigd. De achterste acht sporenparen zijn vanaf de achtergevel oplopend genummerd I t/m VIII, de haanhouten zijn ook aan die zijde bevestigd.

Bouwdossiers

1883 verbouw voorgevel
1918 nieuwe winkelpui en interieuraanpassingen
05-02-2004 verbouw woning en winkel
25-03-2008 plaatsen twee nieuwe dakramen

Literatuur

Niet bekend.

Waardering

Het pand dateert uit de 17^e eeuw, maar is in de kern mogelijk ouder. Relevante delen van het oude casco zijn goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de betrekkelijke gaafheid van de architectuur in combinatie met de ligging in de straatwand en enkele onderdelen van het historische casco van het huis, zoals de massa, de kapconstructie en de kelder.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.
Het huis is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van sober baksteenklassicisme, daterend uit de periode rond 1870.
Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.
Het huis is cultuurhistorisch van belang als bewaard gebleven voorbeeld van een zeventiende-eeuws pand met oudere kern waarvan de meest relevante delen bewaard zijn gebleven.